

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. október 9.
(OR. en)

11717/2/20
REV 2

SOC 607

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 11087/20

Tárgy: Az időskorúak emberi jogai, részvétele és jólléte a digitalizáció korában
A Tanács következtetései (szeptember 9.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „Az időskorúak emberi jogai, részvétele és jólléte a digitalizáció korában” című tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2020. október 9-én lezárult írásbeli eljárás keretében jóváhagyott.

Az időskorúak emberi jogai, részvétele és jólléte a digitalizáció korában

A Tanács következtetései

EMLÉKEZTETVE ARRA, HOGY:

1. az Európai Unió – többek között az Európai Unió Alapjogi Chartájának elfogadása és különösen annak 25., 21., 34. és 35. cikke révén – kötelezettséget vállalt az emberi jogok védelmére, amelyek oszthatatlanok és életkorától függetlenül minden embert megilletnek,
2. a szociális jogok európai pillére tartalmaz többek között a jobb életkörülményekre vonatkozó, életkorától függetlenül minden emberre kiterjedő elveket, különösen a következőket: az oktatáshoz, képzéshez és az egész életen át tanuláshoz való jog (1. elv), amely az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlődési céljai között is szerepel; az egyenlő bánásmódhoz és az egyenlő lehetőségekhez való jog a foglalkoztatás, a szociális védelem és az oktatás terén, valamint a nyilvánosság számára elérhető áruk és szolgáltatások igénybevételéhez való jog (3. elv); a megfelelő szociális védelemhez való jog (12. elv); a megfelelő minimumjövedelem-juttatásokhoz való jog (14. elv); a nyugdíjba vonult munkavállalók és önálló vállalkozók joga az általuk befizetett járulékokkal arányos nyugdíjhoz, egyenlő esélyek biztosítása a nők és a férfiak számára a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, a méltósággal élhető élethez szükséges erőforrásokhoz való jog (15. elv); a kellő időben megfizethető és jó minőségű megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz való jutáshoz való jog (16. elv); a megfizethető és minőségi tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz, különösen az otthoni ápoláshoz és a közösségi alapú szolgáltatásokhoz való jog (18. elv); valamint a jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz, többek között a digitális távközléshez való jog (20. elv),

3. az Európai Unió és tagállamai elkötelezettek a vonatkozó nemzetközi emberi jogi szerződések iránt (ICCPR¹, ICESCR², CERD³, CEDAW⁴, CAT⁵, CRPD⁶, EJEJ⁷), amelyek életkortól függetlenül mindenkire alkalmazandók,
4. az Európai Unió tagállamai az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében hozzájárultak többek között a következők elfogadásához: az ENSZ idős személyekre vonatkozó elvei (1991), a madridi nemzetközi idősügyi cselekvési terv (2002) és az európai regionális végrehajtási stratégia (2002), valamint a Lisszaboni Miniszteri Nyilatkozat (2017),
5. a jólléti gazdaságról szóló következtetésekből (2019) a Tanács politikai kötelezettséget vállalt az egész életen át tartó tanulás előmozdítására és a digitalizációból fakadó előnyök érvényesülésének a biztosítására minden ember tekintetében. A Tanács ismételten kinyilvánította az egész életen át tartó tanulás előmozdítására vonatkozó politikai kötelezettségvállalását a „Demográfiai kihívások – az előttünk álló út” című következtetéseiben (2020), amelyek a digitalizált világban szükséges készségekkel, az egészséges és tevékeny időskorral, valamint az időskorúak jogaival kapcsolatos ismeretek növelésével is foglalkoznak. Az Európai Bizottság készségfejlesztési programja (2020) további hangsúlyt helyez a Covid19-világjárvány leküzdésének és hatásai enyhítésének összefüggésében annak fontosságára, hogy az egész életen át tartó tanulás mindenki esetében megvalósuljon. A „Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen: integrált megközelítés” című következtetésekből (2016) a Tanács a társadalmi kirekesztés elleni intézkedések végrehajtására szólított fel, az időskorúakat célzó intézkedéseket is beleértve,

---

¹ A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya.

² A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya.

³ Nemzetközi egyezségokmány a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről.

⁴ Egyezmény a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről.

⁵ Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok ellen.

⁶ A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény (az EU az egyezmény részes fele).

⁷ Az emberi jogok európai egyezménye.

6. a demográfiai változások hatásairól szóló jelentésében⁸ az Európai Bizottság a hosszabb várható élettartamot nevezi meg az Unión belüli egyik fő fejleményként, kiemelve, hogy a nők születéskor várható élettartama 5,5 évvel magasabb a férfiakénál; az időskorúak képezik a számban leggyorsabban növekvő korcsoportot. Az emelkedő várható élettartamhoz a jó egészségben töltött évek számának növekedése társul. Ez a korcsoport az egyéni élethelyzetek különbözősége miatt nagyon heterogén, és önrendelkezésének foka gyakran igen magas. A jelentés összefüggést állapít meg a demográfiai változásokkal kapcsolatos intézkedések és a Covid19-világjárványból való helyreállítás között, és kiterjed olyan kérdésekre, mint a magány, a társadalmi elszigetelődés és az alapvető szolgáltatásokhoz és létesítményekhez való hozzáférés biztosítása,
7. a nyugdíjak megfelelőségéről szóló, az Európai Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság által együttesen készített jelentés hangsúlyozza, hogy a megfelelő és fenntartható szociális védelmi rendszerek kulcsfontosságúak az időskorúak szempontjából⁹. A tartós ápolás-gondozásról szóló, e két szerv által közösen készített jelentés ezenfelül kimondja, hogy biztosítani kell a színvonalas ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést az időskorúak számára,
8. a digitalizáció lehetőségeket és kihívásokat tartogat a társadalom minden csoportja számára, beleértve az időskorúakat is. A digitalizáció fontos szerepet játszik az időskorúak megszólításában a Covid19-válság idején. Az Egyesült Nemzetek Szervezete független szakértőjének az összes emberi jog időskorúak általi gyakorlásáról készített jelentés (2017), amely megvizsgálja a humánközpontú robotika és automatizáció hatását az időskorúak emberi jogaira, kiemeli, hogy a robotika jelentős előrelépést hozhat az időskorúak autonómiája és aktív részvétele terén. A technológiai fejlődés és a digitalizáció azonban veszélyt jelenthet a személyes jogokra, például a magánélethez való jogra. Emellett a világ egyre inkább digitalizálttá válik, ami növeli a digitális jártasság fontosságát. A jelentés szerint a digitalizáció fokozhatja az egyenlőtlenségeket, és/vagy bizonyos olyan csoportok kirekesztődéséhez vezethet, amelyek csak korlátozott mértékben vagy egyáltalán nem férnek hozzá a digitális technológiához; a támogató technológia és a robotika használata az idősök ápolása-gondozása során sértheti a felhasználó méltóságát,

---

⁸ Az Európai Bizottság jelentése a demográfiai változások hatásairól (2020. június), 8991/20.

⁹ 2018. évi jelentés a nyugdíjak megfelelőségéről: az időskori jövedelmek jelenlegi és jövőbeli megfelelősége az EU-ban, I. rész, 9523/18 + ADD 1 + ADD 2.

9. a generációk közötti digitális szakadék jelentős, és a kor előrehaladtával növekszik. A 2019-es alapjogi felmérés¹⁰ eredményei szerint az Unióban minden ötödik 75 éves vagy annál idősebb személy (azaz 20 %) használja legalább alkalmanként az internetet, szemben a 16–29 éves korosztályban mért 98 %-kal. Az Alapjogi Ügynökség felméréséből¹¹ az is kiderül, hogy a szolgáltatásokhoz való hozzáférést célzó internethasználat tekintetében is különbség mutatkozik: az időskorúak kevésbé élnek az internetes bankolás vagy az online vásárlás lehetőségével (a 75 éves vagy annál idősebb korosztály 46 %-a vásárol legalább alkalmanként az interneten, míg a 16–29 évesek körében ez az arány 81 %). A felmérés szerint az idősök körében az internethasználat legfőbb akadálya az internetszolgáltatásokhoz való hozzáférés, illetve a szükséges készségek hiánya,
10. az Eurostat adatai¹² azt mutatják, hogy csökken a különbség az egyes korosztályok között a modern információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés és azok használata terén. Ezzel egyidejűleg az adatokból az is kiderül, hogy az időskorú férfiak és az időskorú nők eltérő mértékben használják a digitális technológiákat. A munkaerőpiaci részvétel tekintetében a nők és a férfiak között fennálló különbségek, valamint bizonyos szakmai választási lehetőségek miatt az idős férfiak a jelek szerint nyitottabbak a digitális technológiákra, mint a nők,

FIGYELEMBE VÉVE, HOGY:

11. az Európai Unió a lisszaboni stratégia „Inkluzív növekedés” című dimenziója keretében meghatározott az idősök életkörülményeivel kapcsolatos célokat, HOGY az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási célkitűzése külön említi az időskorú munkavállalókat, VALAMINT HOGY a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja keretében a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy megvizsgálja, vajon megfelelőek és fenntarthatóak-e a szociális biztonsági rendszerek, és hogy miként javítható az egészségügyi, szociális és tartós ápolás-gondozási rendszerekhez való hozzáférés,

---

¹⁰ Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, *What do Fundamental Rights Mean for People in the EU* (Mit jelentenek az alapvető jogok az Európai Unió lakosai számára?), Luxembourg, 2020, Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége – Felmérés az alapvető jogokról.

¹¹ A tervek szerint 2020. szeptember végéig elérhetővé válik a felmérésről készült, az idősök és a digitalizáció kérdésével foglalkozó összefoglaló; az Ügynökség még az év vége előtt online közzéteszi a teljes felmérés eredményeit.

¹² Eurostat, *Ageing Europe. Looking at the lives of older people in the EU* (Idősödő Európa. Pillantás az idősebb korosztály életére az Európai Unióban.), 2019., 134. o.

12. az „Aktív idősödés” című következtetéseiben (2010) a Tanács szorgalmazta „a tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás 2012-es európai évének” előkészítését, majd 2012-ben jóváhagyta a tevékeny idősorra vonatkozó alapelveket. Az Egészségügyi Világszervezet a 2020-tól 2030-ig tartó időszakot „Az egészséges idősor évtizedének” nyilvánította,
13. „A demenciával élők támogatása: az ellátással és gondozással kapcsolatos politikák és gyakorlatok javítása” című, 2015-ös következtetéseiben a Tanács felszólította az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a demenciával élők jogait, és gondoskodjanak arról, hogy az emberek méltósággal öregedhessenek meg,
14. az ENSZ-EGB idősödéssel foglalkozó negyedik miniszteri konferenciáján elfogadott Lisszaboni Nyilatkozatban a miniszterek a címben – „Fenntartható társadalom minden életkorban: a hosszabb életben meglévő lehetőségek megvalósítása” – is megjelölt célt szorgalmazták, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy támogatják az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférést és az ilyen tanulási lehetőségek kibővítését, valamint a készségfejlesztést, elismerve, hogy ezek minden életkorban előfeltételei a teljes életnek; a tudás és a készségek szakmai célokra való közvetlen felhasználásán túlmenően az oktatás, a társadalomban való részvétel és az egész életen át tartó tanulás jobb életminőséget eredményez és értékesebbé teszi az életet, ösztönzi az időseket a társadalmi, kulturális és politikai életben való aktív részvételre, valamint előmozdítja a generációk közötti interakciót és szolidaritást,
15. 2010-ben az ENSZ az ENSZ-közgyűlés 65/182. sz. határozatával létrehozta az időskorral foglalkozó nyílt munkacsoportot, amelynek feladata, hogy megerősítse az idősek emberi jogainak védelmét, mégpedig azáltal, hogy megvizsgálja a meglévő nemzetközi keretrendszert az idősek emberi jogai szempontjából és meghatározza az esetleges hiányosságokat, valamint azt, hogy miként lehet ezeket a lehető leghatékonyabban orvosolni, ideértve adott esetben a további eszközök és intézkedések megvalósíthatóságának értékelését is; 2014-ben az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa úgy határozott, hogy az összes emberi jog időskorúak általi gyakorlásának vizsgálatára független szakértőt nevez ki, és meghallgatja az ajánlásait,

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

16. az emberi jogi szerződésekben foglalt valamennyi emberi jog és alapvető szabadság egyetemes, oszthatatlan, egymástól kölcsönösen függ és egymással összefügg; ezek a jogok az idősebb nőkre és férfiakra ugyanúgy alkalmazandók, mint minden emberre, és ezért azokat az idősök esetében is kivétel nélkül garantálni kell. Ez magában foglalja – életkortól függetlenül – az egyenlő bánásmódhoz való alapvető jogot, különösen az arra rászorulóknak védelme és a nekik nyújtott támogatás tekintetében. Előbbi az egészségügyi válságok – így például a Covid19-világjárvány – idején is érvényes, amikor létfontosságú a magas színvonalú, megfizethető egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés,
17. szolidaritásuk révén az idősök jelentős mértékben hozzájárultak és továbbra is hozzájárulnak a szabad és demokratikus társadalmak működéséhez. Az Eurostat „Idősödő Európa” című kiadványa szerint az idősök sok időt töltenek fizetetlen munkával. A 65–74 év közöttiek több mint egyötöde vállal formális önkéntességet, és ha egészségi állapotuk engedi, a 75 év fölötti személyek is rendkívül aktívak. Mindemellett különösen az idősebb nők körében jellemző, hogy elsősorban családon belül nem fizetett gondozói munkát végeznek, így például társukat ápolják vagy gyermekeket látják el, ezzel támogatva a középkorú generációt a munka és a családi élet egyensúlyának megteremtésében. A Covid19-világjárvány idején az idősök több olyan feladatot vállaltak, amellyel a közösség javát szolgálták, vagy azáltal, hogy nyugdíjas orvosként vagy ápolóként ismét munkába álltak, vagy pedig önkéntes szolgálat keretében mentesítettek másokat a hétköznapiak során rájuk nehezedő terhek alól,
18. több tagállam is különféle intézkedésekkel növelte az idősök munkaerőpiaci részvételét, így például a munkával töltött életszakasz meghosszabbítása, a nyugdíjkorhatár emelésére vonatkozó önkéntes határozatok elfogadása, a tevékeny és egészséges időskor előmozdítása, az akadálymentesítés és az észszerű alkalmazkodás javítása, illetve a nyugdíjba való rugalmas és fokozatos átmenet biztosítása révén,

19. az időseket a többi korosztálynál súlyosabban érintették a Covid19-világjárvány megfékezése érdekében hozott intézkedések, amint az az Alapjogi Ügynökség (FRA) közleményeiből és az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) jelentéseiből is kiderül¹³. Magasabb életkoruk, illetve sok esetben már meglévő egészségügyi problémáik miatt az ő esetükben nagyobb a megbetegedés nyomán fellépő súlyos szövődmények kockázata. A világjárvány kezelését célzó intézkedések, például a közösségi távolságtartásra vonatkozó szabályok, a kijárási korlátozás, az intézmények bezárása stb. rendkívül megviselik az időseket. Az ápolási intézményben élők esetében – akiknek többsége orvosi ellátásra szoruló és/vagy fogyatékossgal élő idős személy –, a kezdetektől fogva érvényben van például a látogatási tilalom, ami a hozzátartozókra is vonatkozik. Mindemellet az intézményekben kialakult munkaerőhiány miatt további korlátozások is nehezítették az életüket. Az egyedül élő idős személyek számára a kijárási korlátozás és egyéb intézkedések okoztak nehézségeket a mindennapi feladataik ellátása során. Ezzel egyidejűleg minimálisra csökkentették a Covid19-hez nem kapcsolódó egészségügyi ellátást és a járóbeteg-szakellátást is. A nagyon idős személyeknek gyakran nincs hozzáférésük a digitális kommunikációhoz vagy nem használják azt, így a tájékoztatás, a társas kapcsolatok és a részvétel tekintetében további korlátozásokkal szembesülnek,
20. az időseknek joguk van ahhoz, hogy teljeskörűen részt vegyenek a közéletben, a társadalmi és kulturális életben, valamint az oktatásban, a továbbképzésben és az egész életen át tartó tanulásban. A digitális tevékenység – nem csak világjárvány idején – egyre nagyobb mértékben biztosítja az aktív társadalmi, kulturális és gazdasági részvételt, illetve befogadást, és ezáltal segít megakadályozni az egyének társadalmi elszigetelődését. Egyes idős személyek számára ugyanakkor a digitalizáció akadályt is jelenthet, ezért fejleszteni kell a digitális készségeiket, és javítani kell körükben a digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférést,

---

¹³ Európai Alapjogi Ügynökség, *Coronavirus pandemic in the EU – Fundamental Rights Implications – Bulletin 3* (A Covid19-világjárvány az EU-ban – Alapjogi vonatkozások – 3. sz. közlemény), Luxembourg, 2020: <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-june-1> and European Center for Disease Control, <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19-pandemic>.

ÜDVÖZÖLVE, HOGY:

21. a tagállamok nemzeti, regionális és helyi szinten figyelemreméltó haladást értek el az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága madridi nemzetközi idősügyi cselekvési tervének regionális végrehajtási stratégiájában¹⁴ foglalt tíz kötelezettségvállalás végrehajtása terén, amelyek többek között az életkoron alapuló megkülönböztetés, az idősök elhanyagolása, bántalmazása és a velük szembeni erőszak felszámolására szólítanak fel,
22. a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény részes feleként az EU-nak és valamennyi tagállamnak saját hatáskörein belül biztosítania kell, hogy a fogyatékossgal élő idős személyek általi döntéshozattal, illetve az ilyen személyek jogképességével kapcsolatos valamennyi intézkedés (beleértve a védelmükhöz szükséges esetleges korlátozásokat is) megfelelő és hatékony védelmi rendszereket foglaljon magába a visszaélések megelőzése érdekében;

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉT MEGFELELŐEN FIGYELEMBE VÉVE, SAJÁT HATÁSKÖREIKEN BELÜL ÉS A MEGFELELŐ SZINTEKEN TEGYÉK MEG AZ ALÁBBIKAT:

23. FOGADJANAK EL egy, az életkor szempontját integráló olyan megközelítést, amely az idősödés jogokon és életciklusokon alapuló szemléletét is magában foglalja, szem előtt tartva a nők és a férfiak közötti különbségeket, például az idősödéssel kapcsolatos pozitív kommunikáció és képek előmozdítása, az idősödésben rejlő lehetőségek és kihívások előtérbe helyezése, valamint az idős korúak közötti különbségek széles körének elismerése és az idősök társadalmi kohézióhoz és gazdasághoz való hozzájárulásának jobb megértése révén;
24. MÉRLEGELJÉK a jogalapú megközelítés alkalmazását a Covid19-válságot követő, a válságkezelő intézkedések leépítésére vonatkozó stratégiáik kialakítása során;

---

¹⁴ A madridi nemzetközi idősügyi cselekvési tervnek az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ EGB) régiójának tekintetében kialakított regionális végrehajtási stratégiája.

25. VEGYÉK FIGYELEMBE, hogy az idők életkörülményei eltérőek, és többféle körülmény és tényező befolyásolja azokat. Ezt tekintetbe kell venni az időseket közvetlenül vagy közvetve érintő hatékony szakpolitikák kidolgozása során;
26. ERŐSÍTSEK MEG a társadalmi befogadást és a kölcsönös szolidaritást a nemzedékek között, valamint ÁLTALÁNOSAN ÉRVÉNYESÍTSEK az idősödés szempontját valamennyi szakpolitikai területen annak érdekében, hogy segítsék a társadalmakat és a gazdaságokat a demográfiai változásokhoz való megfelelő alkalmazkodásban, azzal a céllal, hogy olyan társadalmak jöjjenek létre, amelyek minden korosztály igényeit és érdekeit figyelembe veszik;
27. HÍVJÁK FEL a fiatalabb generációk FIGYELMÉT az idők társadalomhoz való értékes hozzájárulásaira, ezáltal erősítve a generációk közötti kötelekeket és visszaszorítva az életkor miatti megkülönböztetést;
28. AKTÍVAN VONJÁK BE az időseket – különösen az idősebb nőket – az életüket érintő valamennyi döntéshozatali folyamatba, és minden egyes esetben BIZTOSÍTSAK az e döntések előnyei és kockázatai KÖZÖTTI EGYENSÚLYT, eközben teljes mértékben tiszteletben tartva az idők jogait és részvételét, valamint figyelembe véve a generációk közötti megfelelő egyensúlyt és szolidaritást;
29. adott esetben FEJLESSZÉK TOVÁBB a civil társadalomnak az olyan döntéshozatali folyamatokban való részvételét szolgáló mechanizmusokat, amelyek az idők digitális világban való jelenlétével kapcsolatosak;
30. BIZTOSÍTSAK, hogy az egészségügyi válságok idején hozott, szükséges védintézkedések arányosak legyenek azzal, amilyen mértékben azok az idők jogait, érdekeit és jóllétét érintik, különös tekintettel az idők pszichológiai egészségére és életminőségére;
31. BIZTOSÍTANAK megfelelő szociális védelmet minden idős személy számára, kiemelt figyelmet fordítva a különösen veszélyeztetett csoportokra, többek között az időskori szegénység megelőzése érdekében;
32. MOZDÍTSAK ELŐ az aktív és egészséges időskort – többek között a digitális technológia pozitív hatásainak a közszolgáltatásokban (köztük az egészségügyi és szociális szolgáltatásokban) való felhasználásával – továbbá a hosszabb ideig történő munkavállalást is, például az önkéntes késői nyugdíjba vonulás lehetővé tétele, valamint a nyugdíjba való rugalmas és fokozatos átmenet révén;

33. TÁMOGASSÁK és ERŐSÍTSEK MEG az oktatás és képzés különböző formáit, az egész életen át tartó tanulási lehetőségeket és a készségek – köztük a technológiai és digitális készségek – fejlesztését, ezek ugyanis rendkívül fontosak a digitális világban és a társadalmi életben való részvétel szempontjából, továbbá a nők és férfiak közötti digitális szakadék kezelésére is célszerű alkalmazni őket;
34. oly módon ALAKÍTSÁK a digitális átállást különösen az olyan közszolgáltatások tekintetében, mint az egészségügy, illetve a szociális és a tartós ápolás-gondozási szolgáltatások, hogy ezek a szolgáltatások könnyen hozzáférhetőek, felhasználóbarátok és a lehető legnagyobb mértékben akadálymentesek legyenek, biztosítva ugyanakkor a nem digitális szolgáltatások megtartását. Különös figyelmet kell fordítani az idősek – köztük a fogyatékkal élő idős személyek – jogaira (beleértve az adatvédelmi jogokat) és szükségleteire. Ennek célja különösen, hogy:
- a) színvonalas, hozzáférhető és könnyen használható digitális kommunikációs formák révén HOZZÁJÁRULJUNK a társadalmi elszigetelődés mérsékléséhez;
  - b) lehetőség szerint MEGKÖNNYÍTÜK a kulturális, oktatási és tanulási létesítmények széles köréhez – például könyvtárakhoz, szemináriumokhoz, különböző típusú tanórákhoz, többek között nyelvtanfolyamokhoz – való egyszerű online hozzáférést, a fogyatékkal élő, gyakran idős személyek számára a belépési küszöb csökkentése érdekében;
  - c) LEHETŐVÉ TEGYÜK a társadalmi, oktatási és kulturális eseményeken való távoli részvételt;
  - d) LEHETŐVÉ TEGYÜK a politikai döntéshozatalban való részvételt, beleértve a választásokat is, amennyiben azokat digitálisan szervezik meg;
  - e) TÁMOGASSUK az időskorúakat a digitális készségek fejlesztésében, beleértve a digitális technológiák biztonságos és felelősségteljes használatát a célcsoportra szabott, az egész életen át tartó tanulás keretein belül megvalósított kezdeményezések révén;
  - f) SEGÍTSÜK az időskorúakat a mindennapi feladatok és helyzetek – például a vásárlás, a barátokkal és családdal való kommunikáció és kapcsolattartás, valamint a másokkal való társadalmi kapcsolattartás – megoldásában, illetve EHHEZ MEGFELELŐ ESZKÖZÖKET ADJUNK a kezükbe hozzáférhető digitális termékek és infrastruktúra révén;

- g) FOKOZZUK a gazdasági részvételt az e-kereskedelemhez és az online bankoláshoz való biztonságos hozzáférés biztosítása, valamint az időskorúak – különösen az e-kereskedelemhez kapcsolódó – fogyasztói jogokkal kapcsolatos ismereteinek javítása révén;
  - h) ELÉRHETŐVÉ TEGYÜK ÉS EGYSZERŰSÍTÜK a távorrslási szolgáltatásokat és a digitálisan támogatott, egészségügyi vonatkozású eszközöket mint kiegészítő lehetőségeket bárki számára életkortól függetlenül, ezáltal csökkentve a várótermekben a betegekkel való közvetlen érintkezésből eredő fertőzések kockázatát, valamint megkönnyítve az orvosi és szociális tanácsadáshoz való hozzáférést;
  - i) KEZELJÜK a tartós ápolás-gondozás iránti keresletnek a népesség elöregedése miatti növekedéséből eredő kihívásokat, és FELTÉRKÉPEZZÜK, hogy a digitalizációt és a jóléti technológiát hogyan lehetne jobban integrálni az ápolás-gondozási szolgáltatásokba a – például a távpolási – szolgáltatások hozzáférhetőségének és nyújtásának javítása érdekében, az érintett érdekelt feleket, a betegeket és a folyamatban részt vevő szociális partnereket is bevonva a folyamatba;
  - j) BIZTOSÍTSUK, hogy az egészségügyi válságok során használt nyomkövető eszközök – amennyire lehetséges – akadálymentesek, hozzáférhetők és könnyen használhatók legyenek, valamint megfeleljenek az adatvédelmi előírásoknak, és így könnyen működtethetők legyenek – azzal a céllal, hogy ne veszélyeztessük aránytalanul bizonyos korcsoportok szabad mozgását;
  - k) BIZTOSÍTSUK, hogy a közszolgáltatások átláthatóak legyenek, és ezáltal ellenállóbb és digitálisabb jövőt biztosítsunk az idősök javára;
35. TÉRKÉPEZZÉK FEL az intelligens város- és vidéktervezésben, a nyilvános mobilitási infrastruktúrákban és az intelligens otthonokban rejlő azon előnyöket, amelyek megkönnyítik az idősök – köztük a fogyatékkal élő idős személyek – társadalmi, gazdasági és kulturális életben való részvételét, valamint új modelleket kínálnak a pozitív idősöedésre, miközben lehetővé teszik az idősök számára, hogy megőrizzék függetlenségüket, jóllétüket és jobb életminőségüket;

36. TÖREKEDJENEK ANNAK BIZTOSÍTÁSÁRA, hogy egyrészt a digitalizáció olyan inkluzív folyamatként menjen végbe, amelynek keretében javul a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, másrészt pedig teljeskörűen és a kellő ütemben sor kerüljön az európai akadálymentesítési intézkedéscsomag¹⁵ végrehajtására, továbbá TEGYÉK MEG MINDAZOKAT AZ EGYÉB INTÉZKEDÉSEKET, amelyek a digitalizáció mindenki számára való hozzáférhetővé tételéhez szükségesek;
37. alternatív eszközök segítségével GONDOSKODJANAK arról, hogy azok is a lakosság más csoportjaival egyenlő jogokat élvezhessenek, akik nem tudják teljes mértékben kihasználni a digitális technológiák által nyújtott lehetőségeket;
38. VEGYÉK FIGYELEMBE az időskorúak jogaival kapcsolatos további szakpolitikai munkában az AGE Platform Europe, a BASO¹⁶ és a német elnökség közös konferenciáján folytatott megbeszéléseket;
39. GARANTÁLJÁK – a szociális jogok európai pillére rendelkezéseivel összhangban – az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápoláshoz-gondozáshoz való jogot, ideértve az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés azonos alapon való biztosítását is, amelynek megfelelő tájékoztatás alapján történő kifejezett beleegyezésen kell alapulnia, továbbá ALAPOZZÁK az orvosi kérdésekben való döntéshozatalt olyan etikai alapelvekre, amelyek középpontjában a veleszületett emberi méltóság, az emberi jogok védelme, a nemek közötti egyenlőség, valamint a legmagasabb szintű jóllét biztosításának és a lehető legmagasabb szintű életminőség elérésének a célja áll. Olyan kritériumok, mint például az érintett életkora, nem képezhetik az egyedüli meghatározó tényezőt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés vagy az ellátás folytatása szempontjából; az ilyen kritériumokat csakis az egyes betegek egészségi állapotának klinikai értékelése keretében szabad alkalmazni;
40. VEGYÉK IGÉNYBE AZ UNIÓS finanszírozást – különösen az Európai Szociális Alapot és a regionális és strukturális szakpolitikai intézkedéseket – a tevékeny és független idősor elősegítésére abban az értelemben, hogy az időskorúak egész életük folyamán aktívan részt vehessenek különösen a digitális világban; továbbá az időskorúak autonómiájának támogatására is, például azáltal, hogy javítják a megfizethető minőségi szociális szolgáltatásokat és infrastruktúrát, és támogatják azokat az érintett érdekelt feleket – többek között helyi és regionális közszereplőket és civil társadalmi szervezeteket –, amelyek ezeknek az intézkedéseknek végrehajtják ott, ahol az időskorúak élnek;

---

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).

¹⁶ Bundesarbeitsgemeinschaft der Seniorenorganisationen (az Idősorú Polgárok Szervezeteinek Német Nemzeti Egyesülete).

41. a további szakpolitikai intézkedések kialakítása során VEGYÉK figyelembe az időskorúak jogaira és helyzetére vonatkozó, összehasonlítható és nemek szerint lebontott adatokat – például az Eurostat „Idősödő Európa” című adatgyűjtését és elemzését; valamint
42. TOVÁBBRA IS JÁRULJANAK HOZZÁ az ENSZ időskorral foglalkozó nyílt munkacsoportjának üléseihez és az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága folyamatához; HELYEZZENEK ERŐTELJESEBB HANGSÚLYT az emberi jogi megközelítésre az EU e területtel kapcsolatos külső szakpolitikája keretében;

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY:

43. FONTOLJA MEG, hogy az idősödésről szóló zöld könyvébe beilleszt egy, az időskorúak – többek között a fogyatékossgal élő időskorúak – jogaival kapcsolatos fejezetét, különös hangsúlyt helyezve abban az időskorúak autonómiájának és a lehető legteljesebb mértékű társadalmi részvételének a lehetővé tételére, figyelembe véve egyúttal a nemek közötti egyenlőség szempontjait is, különös figyelmet fordítva az időskorú nőkre; HELYEZZE A HANGSÚLYT az időskorral kapcsolatban arra, hogy az lehetőségeket kínálja a társadalmak számára, valamint arra, hogy az miként szolgálhat alapul az összes többi, e területre vonatkozó szakpolitikai intézkedéshez is;
44. TOVÁBBRA IS NYÚJTSON TÁMOGATÁST a tagállamok azon intézkedéseire, amelyek – a digitalizációt középpontba állítva – a krónikus betegségek megelőzésére, az egészségfejlesztésre, a fogyatékossgal élők ellátására, valamint a hosszú távú egészségügyi ellátási szakpolitikák alakításának megerősítésére, továbbá arra irányulnak, hogy az időskorúak képessé váljanak a digitális technológiák használatára annak érdekében, hogy egészségi állapotukat független módon, megfelelőbben figyelemmel kísérhessék;
45. FOLYTASSA az adatgyűjtést az Eurostat egész Unióra kiterjedő, összehasonlítható és lebontott adatokat tartalmazó statisztikai termékei – például az Eurostat „Idősödő Európa” című elemzése – révén, ami a jövőbeli szakpolitikai döntéshozatal alapjául szolgál majd;

46. VIZSGÁLJA MEG egy digitális platform LÉTREHOZÁSÁNAK LEHETŐSÉGÉT a „Részvétel és önkéntesség a munkával töltött életszakaszt követően” témájában, amelyet össze lehetne kapcsolni az európai polgári szerepvállalást célzó meglévő projektekkel. A platform ösztönzést és tájékoztatást nyújthatna az időskorúak számára megszerzett tudásuk, készségeik és képességeik határokon átnyúló önkéntes munka keretében való hasznosítására. Ezenkívül információval szolgálhatna a helyi hatóságok és más szereplők számára is azokhoz a stratégiáikhoz és projektjeikhez, amelyek az időskorúak önkéntes munkába való bevonására irányulnak, valamint további iránymutatást biztosíthatna az érdeklődők számára az önkéntességre kínálkozó lehetőségek megtalálásához;
47. MOZDÍTSON ELŐ – önkéntes tevékenységek keretében – olyan további generációközi cseréket, amelyek keretében a fiatalabbaknak alkalma nyílhat támogatást nyújtani és kapcsolatot tartani időskorúakkal, építve az olyan kapcsolódó uniós programokra is, mint például az Európai Szolidaritási Testület, amelynek célja, hogy segítsen a fiataloknak érdemi hozzájárulást nyújtani a társadalom számára, miközben személyes és szakmai fejlődésük szempontjából hasznos kompetenciákat és készségeket sajátítanak el;
48. FONTOLJA MEG a szociális jogok európai pillérének végrehajtására irányuló, 2021-re meghirdetett cselekvési tervbe egy olyan, időskorúakról szóló külön fejezet beillesztésének lehetőségét, amely értékeli, hogy miként alakíthatók ki uniós szintű intézkedések úgy, hogy megvalósuljon és fokozódjon az időskorúak autonómiája a digitalizáció korában, valamint hogy miként lehet előmozdítani az időseknek az aktív életben és a társadalom formálásában való részvételét, javítva ezáltal az időskori jóllétet. Ennek részét képezhetnék a demokratikus folyamatokban való részvétel fokozását célzó, valamint egyéb, a 34. pontban meghatározott releváns intézkedések is. Az értékelést azután a Bizottság, a tagállamok és a részt vevő szervezetek egyaránt hasznosíthatnák; továbbá
49. a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal együttesen FOLYTASSA az Unión belüli nyugdíjrendszerek fenntarthatóságára és megfelelőségére vonatkozó, a nyugdíjak megfelelőségéről szóló jelentések keretében zajló összehasonlító elemzését;

FELKÉRI AZ ALAPJOGI ÜGYNÖKSÉGET, HOGY:

50. VIZSGÁLJA MEG, hogy milyen hatást gyakorol a digitalizáció az időskorúak alapvető jogaira, aktív részvételére és jóllétére; valamint
51. TÁMOGASSA információval és szakismeretekkel a tagállamokat az egyenlőségi adatokkal foglalkozó alcsoport (megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokszínűséggel foglalkozó magas szintű uniós munkacsoport) keretében olyan bontott adatok gyűjtése tekintetében, amelyek fényt derítenek az életkorral összefüggő egyenlőtlenségekre, az adatok társadalmi-gazdasági háttér szerinti megoszlására is kitérve;

FELKÉRI A SZOCIÁLIS VÉDELEMMEL FOGLALKOZÓ BIZOTTSÁGOT, HOGY:

52. TOVÁBBRA IS ÖSZTÖNÖZZE az életút-szemlélet érvényesülését a hatáskörébe tartozó szakpolitikai területeken zajló gondolkodási folyamatokban;
53. TOVÁBBRA IS MOZDÍTSA ELŐ az azzal kapcsolatos egymástól tanulást és legjobb gyakorlatok megosztását, hogy hogyan lehet hatékonyabban megfelelni az időskorúak igényeinek, illetve hogyan lehet hatékonyan biztosítani számukra a jóllétet és a méltóságteljes életet, valamint a digitális világhoz való hozzáférést; továbbá
54. a Bizottsággal együttesen FOLYTASSA MUNKÁJÁT a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló ajánlás végrehajtásának nyomon követésére szolgáló mechanizmussal kapcsolatban.